

Nr 27

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om ändring av 22 § kommunalskattelagen avseende avdrag vid inkomsttaxeringen för kostnader i samband med skiftesförrättning.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 79, av herr *Berggren* har hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring i kommunalskattelagen att kostnad i samband med skiftesförrättning hänföres till driftkostnader samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext.»

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Kostnader för sådana lantmåteriförrättningar som laga skifte, avstyckning och liknande anses i allmänhet icke avdragsgilla vid taxeringen. I dylika fall torde kostnaderna nämligen ha ansetts utgöra kapitalutgift för fastigheten närmast av samma karaktär som en icke avdragsgill kostnad för grundförbättring. Avdrag har sålunda i praxis vägrats för kostnader för laga skifte (se t. ex. RÅ 1927 Fi not. 585), för ägoutbyte (se RÅ 1931 Fi not. 822), för sammanläggning av fastigheter (se RÅ 1947 Fi not. 1551). Däremot har i några fall avdrag medgivits för kostnader för gränsbestämning (se t. ex. RÅ 1953 Fi not. 1504).

I den föreliggande motionen har erinrats om att i samband med lantmåteriförrättningar för genomförande av laga skifte och ägoutbyten m. m. betydande kostnader uppkommer för den enskilde markägaren. Dessa kostnader kunde utgöras av bl. a. förrättningsarvode, arvode till gode män och speciella sakkunniga, ersättning för hantlangning och materiel vid fältarbeten samt för utflyttning, väganläggning och nyodling av mark enligt föreskrift vid sådan förrättning. Till bestridande av vissa delar av dessa kostnader utginge statsbidrag, nämligen till förrättningsarvode och i undantagsfall efter behovsprövning till ersättning åt godemän och särskilda sakkunniga samt till kostnader för utflyttningen, väganläggning och odling. Däremot utginge icke statsbidrag till kostnader för hantlangning och för materiel. Sistnämnda kostnader hade tidigare betydligt understigit förrättningsarvodet. Numera hade emellertid kostnaderna stegrats så att denna utgiftspost

vanligtvis, och ofta i betydlig grad, överstege förrättningsarvodet. Hantlangningsarbetet hade tidigare i stor utsträckning utförts av markägarna själva, men på grund av minskad tillgång på arbetskraft i jordbruket måste nu ofta särskild arbetskraft anlitas för hantlangning, vilket medförde kännbara kostnader. Markägarnas sammanlagda utgifter kunde därför uppgå till belopp som verkade avskräckande på många markägare vilka vore intresserade av en mera rationell fastighetsbildning. Detta förhållande vore i särskilt hög grad för handen i fråga om skiftesförrättningar avseende förbättrad arrondering av skogsmark. Frågan kunde enligt motionärens mening givetvis lösas på så sätt att statsbidrag utginge även på denna del av totalkostnaderna för en omskiftningsåtgärd, men ett sådant förfarande skulle inte för staten vare sig förenkla eller förbilliga proceduren. En annan lösning vore att medgiva rätt till avdrag vid inkomstbeskattningen för styrkta kostnader för ifrågasatta lantmåteriförrättningar.

Utskottet. I den förevarande motionen har hemställts att riksdagen måtte besluta sådan ändring i kommunalskattelagen att kostnad i samband med skiftesförrättning hänföres till driftkostnader.

Såsom den föregående framställningen utvisar har i praxis kostnad för lantmåteriförrättning i vissa fall ansetts utgöra avdragsgill utgift, nämligen då fråga varit om rågångsförrättning, gränsbestämning o. d. Kostnader för andra lantmåteriförrättningar har däremot icke ansetts avdragsgilla. Det är främst förrättningar av sist angivet slag som åsyftas i motionen.

Då fråga är om lantmåteriförrättningar i syfte att främja jordbrukets yttre rationalisering kan statsbidrag till förrättningskostnaderna utgå jämlikt kungörelsen den 11 juni 1948, nr 342. Avsikten med bidraget är att främja ur allmän synpunkt angelägna åtgärder för förbättring av fastighetsindelningen i sådana fall, då kostnaden för förrättningen genom sin återhållande verkan befinnes utgöra ekonomiskt hinder för rationaliseringen. Möjligheten att bevilja bidrag är i princip icke beroende av jordägarens ekonomiska ställning. Dessa statsbidrag, som beviljas av lantbruksnämnderna, bestridas från reservationsanslaget till Bidrag till jordbrukets rationalisering.

Vidare utgår enligt kungörelser den 22 juni 1928, nr 295, den 22 juni 1950, nr 381, och den 7 maj 1954, nr 291, efter behovsprövning statsbidrag till bestridande av vissa av de kostnader som markägare kan åsamkas vid laga skifte, ägoutbyte, sammanläggning och liknande förrättningar. Sålunda kan statsbidrag utgå till förrättningsarvode samt till ersättning till godemän och specialsakkunniga med högst 75 procent av kostnaden. Vidare utgår statsbidrag till kostnader för utflyttning, väganläggning och odling. För nästkommande budgetår har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att anvisa ett förslagsanslag till dylika förrättningskostnader å 200 000 kronor.

Utskottet, som hyser den största förståelse för strävandena att genom skiftesåtgärder förbättra arronderingen och därmed de ekonomiska betingelserna för bedrivande av ett rationellt jordbruk och skogsbruk, måste för sin del ifrågasätta om ett bifall till motionärens yrkande skulle vara den

mest ändamålsenliga vägen för att gynna dessa strävanden. Det torde icke ha varit motionärens mening att de nuvarande statsbidragen skulle upphöra, även om rätt till avdrag vid taxeringen för förrättningskostnaderna infördes. Utskottet kan för sin del inte förorda att det — såsom motionären synes ha förutsatt — skulle kunna ifrågakomma såväl statsbidrag som en avdragsrätt vid taxeringen, huvudsakligen motiverad av önskan att stimulera markägarna till att vidtaga arronderingsförbättringar genom skiftesåtgärder.

Utskottet anser sig således icke kunna tillstyrka införandet av en avdragsrätt för ifrågavarande kostnader enbart eller i huvudsak grundad å de skäl som anförts i den föreliggande motionen. Därmed har utskottet icke tagit ställning till frågan om en utvidgad avdragsrätt för kostnader för lantmåteriförrättningar kan vara berättigad av andra skäl. Sålunda kan den frågan ställas huruvida den gränsdragning, som i överensstämmelse med de principer varpå gällande bestämmelser är grundade, gjorts i praxis mellan avdragsgill driftkostnad och icke avdragsgill grundförbättring, är i alla avseenden tillfredsställande. I olika sammanhang har frågan om rätt till avdrag för grundförbättringskostnader av skilda slag varit föremål för riksdagens uppmärksamhet. Därvid har från riksdagens sida förutsatts att spørsmålet hur den nämnda gränsdragningen borde ske skulle ägnas uppmärksamhet vid 1950 års skattelagssakkunnigas fortsatta översyn av bestämmelserna i kommunalskattelagen. Då ett visst samband föreligger mellan den i motionen berörda frågan och den gränsdragning som på andra områden kommer att ske mellan driftkostnader och grundförbättringskostnader, bör en omprövning av dessa frågor ske i ett sammanhang. Innan en sådan prövning skett bör den speciella fråga som beröres i den föreliggande motionen icke bli föremål för lagstiftningsåtgärder. Utskottet har för sin del dock icke något att erinra emot att vid en allmän översyn av skattelagstiftningen den i motionen berörda frågan blir föremål för övervägande.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att motionen II: 79 av herr Berggren om ändring av 22 §
kommunalskattelagen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 12 april 1956

På bevillningsutskottets vägnar:

FILIP KRISTENSSON

Närvarande: se under betänkandet nr 26.